No. 1624 — Zaterdag 13 Februari 1915. — 32ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

DE OORLOG.

Uiterst gespannen is de algemeene toestand geworden, zoowel voor de oorlogvoerende partijen, als voor de neutrale landen.

Duitschland heeft verklaard de geheele kust van Engeland als door een blokkade gesloten te beschouwen en aan geen enkel koopvaardijschip toe te zullen staan een Engelsche haven in of uit te varen. Elk schip dat trachten zal de blokkade te verbreken, zal getorpedeerd worden.

Ten tweede heeft de Duitsche admiraliteit afgekondigd, dat zij vast besloten is met alle haar door het oorlogsrecht ten dienste staande middelen het te verwachten groote transport van Engelsche troepen en ammunitie te zullen verhinderen. De neutrale mogendheden worden gewaarschuwd in dezen tijd geen schepen door het Kanaal, of langs de Westkust van Frankrijk te laten varen, aangezien zij dan gevaar loopen voor Engelsche transportschepen te worden gehouden en in den grond geboord te worden.

Door deze besluiten van Duitschland wordt alle zeevaart van en naar Nederland, Denemarken, Zweden en Noorwegen zoo goed als onmogelijk gemaakt, en is het verkeer met Engeland en de Ver. Staten van Noord-Amerika geheel en al verbroken.

Geen wonder, dat de betrokken regeeringen ten zeerste ontstemd zijn over dergelijk optreden van den kant van Duitschland. Dergelijke wijze van handelen is geheel en al in strijd met de bestaande wetten en gebruiken. Duitschland heeft het recht alle schepen te vragen naar haar vlag en nationaliteit en zou desnoods kunnen overgaan tot een onderzoek aan boord omtrent lading en passagiers. Maar vracht- en passagiersschepen zonder voorafgaande waarschuwing of onderzoek eenvoudig weg te beschieten en in de diepte te laten verdwijnen, is in strijd met de allereerste begrippen van menschelijkheid.

Zeer lastig was het voor de neutrale mogendheden op deze Duitsche Nota's een antwoord te geven en zich toch buiten den oorlog te houden. Nederland schijnt van plan aan Duitschland om verdere verklaring te vragen en een duidelijker antwoord af te wachten, voorloopig zich bepalende tot voorzorgsmaatregelen. Men overweegt, of deze niet hierin kunnen bestaan, dat iedere koopvaardijer vergezeld wordt door een paar oorlogschepen, die het schip door de gevaarlijke streek heenvoeren. De minister van Buitenlandsche Zaken en van Marine hielden, voor dat de Ministerraad bijeenkwam, een afzonderlijke bespreking, terwijl Marine zich later nog begaf naar Generaal SNIJDERS, het opperhoofd van de Nationale Verdediging.

De Regeering van Washington hield ook raad en men was daar van meening, dat, indien Duitschland de kusten van Engeland als geblokkeerd wil beschouwen, het eerst tot een werkelijke blokkade dient over te gaan en de Engelsche kust omringen met zijn schepen: De Vereenigde Staten onthielden zich verder van elk comentaar op de Duitsche Nota's en wilden eerst verdere verklaringen afwachten. Alleen werd zeer duidelijk uitgesproken, dat de Ver. Staten iedere beleediging aan Amerikaansche schepen toegebracht ten zeerste zouden gevoelen. Er werd echter geen protest uitgebracht, noch eenige andere nota.

Zweden schijnt te zullen protesteeren.

De kabelberichten zijn, helaas, erg onvolledig; men kan nog niet gissen, wat er in de naaste toekomst te gebeuren staat, maar gespannen is de toestand ten zeerste.

Volgens gisteren ontvangen telegrammen echter, bedoelt het optreden van Duitschland wraak te nemen op Engeland, die het eerst begonnen is door zijn actie in de Noord-Zee allen doortocht te beletten aan de Duitsche handelsvloot. Nu zal Duitschland op zijn beurt de Engelsche handelsvloot dwingen tot stil liggen in de verschillende havens. Voor de neutrale schepen blijft de zee vrij ten Noorden der Shetland-eilanden, alsmede in den Oosthoek der Noordzee, Zweden, Noorwegen en Denemarken, en in een strook van 30 Mijl breedte langs de kust van Nederland.

Of de neutrale mogendheden met deze bepaling genoegen zullen nemen?

De bevolking van Italië wil met alle geweld meevechten. Een groep van 500 Kamerafgevaardigden en eenige leden van den Romeinschen Senaat zijn te Padua bijeengekomen om zich vóór den oorlog en mét de Verbondenen te verklaren. Italië zal ten slotte wel moeten meedoen GRL. GARIBALDI hield reeds besprekingen te Parijs en Londen.

De Engelsche Premier, MR ASQUITH heeft officieel verklaard, dat de verliezen van Engeland tot 4 Febr. 104,000 man bedroegen.

In Duitschland werden reeds 142 verlieslijsten openbaar gemaakt. Het totaal verlies bedraagt daar 953,117 man.

Daarenboven werden nog gepubliceerd in Saksen 103 lijsten, in Wurtenberg 108, in Beieren 132 en nog 17 van de Duitsche marine.

't Is vreeselijk!

Hoor en wederhoor.

Men schrijft van **Duitsche** zijde aan *De Tijd*:

Het zeker opzienbarende feit, dat in België een Kardinaal der Roomsche Kerk *onder bijzondere bewaking* is gesteld — welke uitdrukking wellicht een juister term is dan gevangenneming — dreigt in Nederland, daar het hier een persoon van zoo hoog kerkelijk gezag geldt, een verkeerden uitleg te doen ontstaan.

De ongewoone maatregel, waartoe de Duitsche overheid gedwongen werd, is zeker niet in overeenstemming met de zachtheid, waarmee het huidige gouvernement in België tot dusver tegenover geestelijke personen placht op te treden; maar men zal moeten toegeven, dat kardinaal Mercier al te vrijmoedig is opgetreden. Reeds bij vroegere onderhandelingen met het Duitsche wettige bestuur in België bleek hij meer de positie in te nemen van een Belgische overheid, die in een zelfstandig en vrij land gezag uitoefent, dan een door Duitsche grootmoedigheid gedulde, louter geestelijke autoriteit, van wier werkzaamheid voor de zielzorg in het door Duitschland veroverde en bezette deel van het vroegere koninkrijk men uitsluitend woorden van verzoening en onderwerping aan de gestelde machten mocht tegemoet zien. Het is de fout geweest van den kardinaal, dat hij dit onoordeelkundige standpunt, zoo weinig passend met de omstandigheden, waarin het tegenwoordige België zich bevindt, niet heeft willen verlaten.

Zonder ook *maar het minste overleg* met den H. Stoel — dit is volstrekt zeker — en gedreven door de impulsie van een verblinde vaderlandsliefde, heeft hij zich laten verleiden, om in een officiëel stuk, hetwelk hij bestemde voor een plechtige en algemeene voorlezing van den kansel, openlijk het volk, waarover hij krachtens zijn hooge positie zooveel invloed bezit, aan te kondigen, dat Duitschland zijn eed heeft gebroken, dat Duitsche soldaten wederrechtelijk onschuldige priesters gefusilleerd hebben, dat de bevolking geen hoogachting aan de tegenwoordige heerschers in België verschuldigd is, enz. enz. Zelfs heeft hij een lijst van gefusilleerde priesters, zonder ook maar een zweem van bewijs, dat zij *onschuldig* zouden gedood zijn, en dat terwijl het Duitsche gouvernement de bewijzen in handen heeft van hunne schuld. Het spreekt toch van zelf, dat geen gouvernement ter wereld zoo iets kan toelaten en dat tegenover zooveel stoutmoedig misbruik van iemand, die zulk een verheven staat bekleedt, maatregelen moesten genomen worden. Ook aan een hoogen kerkelijken waardigheidsbekleeder kan Duitschland niet zonder meer toestaan, dat hij de antipathieën tegen dit land aanwakkere bij een toch reeds moeilijk te beheerschen volk, om zoo het bezette land achter het front der Duitsche troepen tot gevoelens van opstand aan te sporen. Gaarne had men tegenover kardinaal Mercier alle égards gebruikt, welke hem tot dusver bewezen werden, maar zelfs dr. Karl Trimborn, Centrums-afgevaardigde en thans burgerlijk bestuurder te Brussel, een man, die zeker in dezen tot een objectief oordeel bevoegd is, moet erkennen, dat tegen den Belgischen Primaat een maatregel moest genomen worden, al heeft men dien tot het uiterste trachten te voorkomen en bij toepassing zoo zacht mogelijk uitgevoerd.

In geen geval moet men het verweer der Duitsche justitie en politie uitleggen als gericht tegen een kerkelijken gezaghebber in de wettige uitoefening van zijn bestuur. Z. M. de keizer heeft door zijn houding jegens den H. Stoel, zijn grootmoedigheid jegens de Fransche priesters-krijgsgevangenen enz., waarlijk wel getoond, hoe edel hij gestemd is jegens de Katholieke Kerk en hare bedienaren. Indien er eenige verkoeling in deze grootmoedige verhouding komt, dan is het zeker ook te wijten aan het voorbarig en teugelloos optreden van hem, die als onmiddelijk behoorende tot het gevolg des Pausen in het hoogste kerkelijk college, zijn persoonlijke gevoelens niet wist te bedwingen en te bewaren voor een geschikter tijd. Wanneer men bovendien daarbij in aanmerking neemt, dat uit den aard der zaak het bestuur van het Aartsdiocees onder het gebeurde lijden zal, dan vooral zal men begrijpen, hoe onverantwoordelijk de Kerkvoogd van Mechelen gehandeld heeft.

Het is te hopen, dat „De Tijd," die, — welke ook haar onuitgesproken persoonlijke gevoelens mogen zijn, — steeds met strikte eerlijkheid het hoor en wederhoor heeft toegepast, deze overwegingen het publiek zal durven voorleggen en dat zij de gemoederen, ook in Holland, mogen kalmeeren."

Uit **Berlijn** seint een bijzondere correspondent den 5 Jan.:

In Duitschland wordt het volgende officieus communiqué verspreid, naar aanleiding van het herderlijk schrijven van Z. Em. Kardinaal Mercier: Iedereen, anti- of pro-Duitschland, zal den Kardinaal volkomen gelijk geven als hij in zijn herderlijk schrijven de burgerlijke bevolking in dezen

Herderlijk Schrijven

VAN ZIJNE EMINENTIE

Désiré Kardinaal Mercier,

AARTSBISSCHOP VAN MECHELEN.

II

In deze dierbare stad Leuven, welke ik niet uit mijn gedachten kan verliezen, zal de prachtige collegiale kerk van St. Pieter nooit meer in haar vroegeren luister schitteren, het oude college van den H. Ives, de stedelijke school van schoone kunsten, de handels- en consulaire school der universiteit, de eeuwenoude hallen, onze rijke bibliotheek met haar verzamelingen, haar incunabula, haar onuitgegeven handschriften, haar archieven, met de galerij van haar roemvolle mannen sinds de eerste dagen van haar stichting, portretten van rectors, kanseliers en beroemde professoren, op welker aanblik de meesters en leerlingen van heden den traditioneelen adel herdachten en nieuwe werkkracht verzamelden, geheel deze overvloed van intellectueele, geschiedkundige en kunstschatten, vrucht van vijf eeuwen moeizamen arbeid, is vernietigd.

Talrijke parochies werden van hun herder beroofd. Ik hoor nog den smartelijken toon van een eerbiedwaardigen grijsaard, aan wien ik vroeg, of hij de Zondagsche H. Mis in de doorschoten kerk gehoord had. „Sinds twee maanden", antwoordde hij, „hebben wij geen priester meer gezien." De pastoor en de kapelaan waren naar het concentratiekamp Münster Lager, niet ver van Hannover vervoerd.

Aldus zijn duizenden Belgische burgers naar de gevangenissen van Duitschland, Münster Lager, Celle en Maagdenburg overgebracht. Münster Lager alleen heeft 3100 gevangenen genomen burgers geteld. De geschiedenis zal de fysieke en zedelijke martelingen van hun langen lijdensweg verhalen.

Honderden onschuldigen werden neergeschoten. Ik ken deze sombere dodenlijst niet in haar geheel, maar ik weet, dat er alleen te Aerschot 91 gefusilleerd werden, en dat hun medeburgers aldaar, onder bedreiging des doods, de graven moesten delven.

In de agglomeratie van Leuven en aangrenzende plaatsen werden 176 personen, mannen en vrouwen, grijsaards en pasgeboren kinderen, rijken en armen, gezonden en zieken gefusilleerd of verbrand.

In mijn diocees alleen werden, voor zoover ik weet, dertig priesters of kloosterlingen ter dood gebracht. Een van hen, de pastoor van Gelrode, is volgens alle waarschijnlijkheid als martelaar gevallen. Ik heb een bedevaart naar zijn graf gedaan, en daar omringd van de kudde, die hij gisteren nog weidde met waren apostelijver, heb ik hem gesmeekt om vanuit den hoogen hemel zijn parochie, het diocees, het vaderland te beschermen.

Wij kunnen onze dooden niet tellen, noch de uitgestrektheid van onze ruïnen meten. En wat zou het zijn, indien wij onze blikken richtten naar die streken van Luik, Namen, Andenne, Dinant, van Tamines, van Charleroi, naar Virton, La Semois, naar Luxemburg, Dendermonde, Dixmuiden, naar onze beide Vlaanderen?

En zelfs daar, waar geen menschenlevens verwoest zijn, geen materieele schade is aangericht, wordt in het verborgen ontzettend geleden. Gisteren nog welvarende families, verkeeren nu in armoede, de handel staat stil, de ambachten hebben geen werk, de fabrieken zijn stop gezet, duizenden en duizenden werklieden zijn werkloos, de arbeidsters, de winkeljuffrouwen, de arme dienstboden hebben geen broodwinning meer. En allen richten zij zich op van hun bed van smarten met van koorts gloeiende oogen en vragen u: „Wanneer zal het einde daar zijn?"

Wij kunnen slechts antwoorden: „Dat is het geheim van God."

Ja, beminde geloovigen, dat is het geheim van God. Hij is de Meester der gebeurtenissen, en de hoogste Heerscher der staten. „De aarde behoort u toe. o Heer, met alles wat zij bevat; U behoort de aardbol en allen die hem bewonen" De eerste betrekking, die tusschen het schepsel en zijn Schepper ontstaat, is die van een absolute afhankelijkheid van het eerste ten opzichte van den Tweede. Het schepsel is afhankelijk, zijn natuur, zijn vermogens, zijn daden, zijn werken zijn afhankelijk. Elk oogenblik, dat verloopt, hernieuwt zich deze afhankelijkheid, daar zonder de hulp van den Almachtige, de seconden elkaar niet meer zouden opvolgen. De aanbidding, dat is de erkenning van Goddelijke souvereiniteit, is niet het voorwerp van een vluchtige daad, zij moet de blijvende toestand zijn van het schepsel, dat zich zijn afkomst bewust is. Op elke bladzijde van onze H. Boeken bevestigt Jehovah Zijn souvereine macht. Het geheele samenstel van de oude wet en de geheele geschiedenis van het uitverkoren volk zijn gericht op hetzelfde doel: Jehovah op Zijn troon te bevestigen en de afgoden te verpletteren. „Ik ben het Begin en het Einde, zegt Hij bij Isaias, en buiten Mij is er geen God. Wie is aan Mij gelijk? Dat hij vooruittrede en spreke. Bestaat er buiten Mij een toevlucht?... Ik vorm het licht en Ik schep de duisternissen, Ik maak den vrede. en veroorzaak het ongeluk. Ik, Jehovah, doe dat. Wee hem, die twist met zijn Maker; hij, een scherf uit de scherven der aarde. Zal het leem zeggen tot den pottenbakker: Wat maakt gij? en het werk tot den arbeider: gij zijt onhandig? Spreek, zet uiteen en beraadslaag. Maar weet, dat er buiten Mij geen rechtvaardige God en Redder is."

O trotsch verstand, gij meendet, God niet noodig te hebben. Gij hebt gegrijnslacht, toen Hij door Zijn Christus en Zijn Kerk de ernstige woorden van uitboeting en verstervìng uitsprak. Bedwelmd door uw schijnsuccessen hebt gij, dwaze mensch die in goud en genoegens zwelgdet, schaamteloos gedacht, dat gij in u zelf volkomen voldoening zoudt vinden! En de ware God werd vergeten, misschien gelasterd, met groote en schitterende woorden, soms zelfs door hen, die door hun positie aangewezen waren om anderen het voorbeeld van eerbied voor de orde en haar grondslagen te geven. De anarchie drong de laagste klassen der maatschappij binnen, de goeden voelden zich geërgerd: „Tot wanneer," dachten zij, „tot wanneer, Heer, zult Gij den hoogmoed van de ongerechtigheid verdragen. Waar zijt Gij meester, of zult Gij ten slotte toch gelijk geven aan den zondaar, die verkondigt, dat Gij U van Uw werk niets aantrekt?"

Een bliksemslag, en alle menschelijke berekeningen zijn omver geworpen. Geheel Europa beeft op een vulkaan.

De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid.

De gevoelens verdringen elkaar in de zielen, maar er is één, dat alles overheerscht: het gevoelen, dat God zich als meester toont.

De naties, die het eerst tot den aanval zijn overgegaan, en die, welke zich verdedigen, voelen zich evenzeer in de hand van Hem, zonder Wien niets gebeurt, niets gelukt.

Personen, die sinds langen tijd de gewoonte om te bidden verloren hadden, keeren zich nu tot God. In het leger, in de burgerlijke wereld, in het openbaar, in het geheim des harten bidt men. En het gebed is nu geen van buiten geleerd woord, dat over de lippen vliegt, neen! het stijgt op uit het innigste des harten en biedt zich voor de Goddelijke Majesteit aan in den verheven vorm van het offer des levens. Het is het geheele wezen, dat zich aan God opoffert. Het is de aanbidding, de vervulling van het eerste en voornaamste gebod van de moreele en godsdienstige orde: „Gij zult den Heer Uwen God aanbidden, en Hem alleen dienen."

Zelfs zij, die weerspannig zijn, en den moed niet in zich gevoelen om het hoofd te buigen onder de hand, die ons slaat en ons redt, erkennen

voor haar ongetwijfeld zeer moeilijken tijd troost inspreekt en haar tot kalmte maant. De kardinaal ziet echter de positie, de rechten en de plichten van de Kerk verkeerd in, wanneer hij zich met zijn herderlijk schrijven mengt in den politieken strijd der naties.

Men meldt verder van **Duitsche** zij de, dato 8 Januari:

„De meeningsverschillen tusschen het Duitsche gouvernement en den Aartsbisschop van Mechelen, Kardinaal Mercier, zijn langs vreedzamen weg opgelost."

In verband met de berichten om trent de gevangenhouding van Kardinaal Mercier bevatte de „Nordd. Allg Ztg." volgende kennisgeving:

„De Aartsbisschop van Mechelen, Kardinaal Mercier, heeft met Kerstmis een herderlijken brief aan zijn diocesanen gericht, die volgens zijn opdracht op den 1en Januari en de daaropvolgende Zondagen op de kansels moest worden voorgelezen.

Dit herderlijk schrijven bevatte naast zijn zuiver godsdienstige uiteenzettingen ook een reeks van politieke betoogen, welke niet met den tegenwoordigen toestand van bezetting overeen zijn te brengen. Derhalve achtten de Duitsche autoriteiten zich verplicht de verdere verspreiding van het herderlijk schrijven tegen te gaan.

Toen de gouverneur-generaal den Kardinaal hierop opmerkzaam maakte, verklaarde kardinaal Mercier schriftelijk en mondeling, dat 't verre van hem was geweest door zijn herderlijk schrijven ophitsend te werken. Hij had integendeel de bedoeling de bevolking te kalmeeren en haar, met eerbiediging van haar vaderlandsche gevoelens, tot onderwerping aan het bestaande Duitsche gezag in België aan te manen.

Daar echter de gouverneur-generaal een andere meening had over het herderlijk schrijven en vreesde voor een ophitsende werking, bleef de Kardinaal niet bij zijn bevel aan de hem ondergeschikte geestelijkheid om het herderlijk schrijven nog verder voor te lezen of te verspreiden.

De gouverneur-generaal had reeds tevoren de voorlezing en verspreiding van het herderlijk schrijven verboden.

Hiermee kan deze aangelegenheid als afgedaan worden beschouwd."

De Duitsche regeering heeft, naar uit Rome wordt gemeld, het Vaticaan reeds een opheldering gegeven, in zake de behandeling van Kardinaal Mercier, waarin zij verklaart dat de bewering, dat de Kardinaal gevangen is genomen, zijn paleis niet heeft mogen verlaten, of verhinderd is het te verlaten, ongegrond is.

Hieraan wordt toegevoegd, dat de Duitsche autoriteiten, „belast met de meest kiesche en moeilijke taak de orde te handhaven en een vijandige bevolking te overtuigen van haar goede gezindheid", eenvoudig tot den Kardinaal „een beleefd verzoek" richtte, dat hij zich zou onthouden van iedere handeling die, door haar te bemoeilijken in de vervulling van haar plicht, ten slotte de bevolking aan ernstig gevaar zou blootstellen en schade zou berokkenen."

Door zoo te handelen, zegt de mededeeling verder, beoogde de Duitsche overheid ook het christelijk beginsel te huldigen, dat bijzonder dierbaar moet zijn aan de dienaren der Kerk, n.l. bloedvergieten te vermijden, daar alles wat geschikt is om zelfs indirect tot agitatie te leiden of oproer of onlusten te veroorzaken, ernstige maatregelen tot herstel van de orde van de zijde der troepen noodzakelijk zou maken.

Omtrent de verspreiding van den herderlijken brief meldt de bijzondere correspondent van „De Tijd" te Roosendaal:

„De herderlijke brief van Z.Em is rond gebracht door seminaristen met 't verzoek, dat hij reeds den eersten Januari zou worden voorgelezen. Te Brussel geschiedde dit. 's Zaterdags is toen reeds op sommige plaatsen de actie tegen het herderlijk schrijven begonnen.

Bij de meeste geestelijken hebben de soldaten met ruw geweld de brief opgeëischt en uit de handen gescheurd. Op waardige wijze hebben de pastoors tegen dit optreden geprotesteerd en nadrukkelijk verklaard, dat zij alleen bevelen wilden ontvangen en nakomen van Z. Eminentie en van niemand anders.

Zij verklaarden, dat alleen de kardinaal-aartsbisschop hun overheid was, en zij alleen hem gehoorzaamheid waren verschuldigd. Ook heeft de Deken van Antwerpen gezegd, dat hij een anderen brief zou weten te verkrijgen en hem toch zou voorlezen.

Voor het overige zijn te Antwerpen de geestelijken met voorkomendheid behandeld en werden zij zelfs in auto's naar de Kommandatur gebracht.

In Bersschuet hebben 2 soldaten met geladen geweer aan den preekstoel gestaan, om de voorlezing te beletten. De pastoor van Schooten heeft gevangen gezeten te Hemixem, hoewel hij niet eens den brief ontvangen had; de Duitschers echter verdachten hem, den brief verborgen te hebben en kwamen de kerk binnen, waar een paniek ontstond, daar de menschen bang waren voor een tooneel als van Aerschot.

Zij werden echter aanstonds gerustgesteld door de houding van twee Duitsche officieren en later door den vrijgelaten pastoor en den onderpastoor, die verklaarden dat er niets te vreezen was."

Uit Turnhout wordt nog bericht, dat in geen enkele plaats de priester onder de H. Mis gedwongen werd, den brief over te geven, of dat hij uit den biechtstoel werd gehaald. De brieven zijn inderdaad in beslag genomen, overal waar men maar dacht, dat zij aanwezig waren. Maar nergens ging dat men geweld, wel met bezadigdheid en beslistheid, gepaard.

In Gheel, waar de brief gedeeltelijk is voorgelezen, maar een scherpe predikatie gehouden is, zijn, zooals werd gemeld, de ZeerEerw. Deken en een pastoor gevankelijk weggevoerd. Zij hebben drie dagen in Duitsche gevangenschap doorgebracht en zijn Donderdagmiddag weer teruggekeerd.

Een **Belgisch** priester, wiens in het Fransch gestelde beschouwingen wij vertalen, schrijft:

Men moet zich over de gevangenneming van den Belgischen Kardinaal-Primaat niet al te zeer verwonderen. Hij was zijn vaderland te zeer toegewend en bezat een te paulinische ziel, om het volk zonder een moreelen steun hopeloos overgeleverd te laten aan den Duitschen overweldiger. Reeds al te veel en al te lang had hij vele vexaties verdragen, terwijl de protesten, welke hij richtte tegen het misbruik van het Duitsche gezag en de's hending van ook hem persoonlijk gedane Duitsche beloften, niets uitwerkten. Het bleek ten slotte onmogelijk tegenover het onbarmhartige uitputtings- en overweldigingssysteem van den veroveraar een goeden wil van samenwerking te bewaren.

Ook een verstandige censuur bleek onmogelijk betrekkelijk het jongste herderlijk schrijven, hetwelk Z Em. in het geheim moest doen drukken en hetwelk bij niet ten papier bracht dan na vele angsten, zorgen en rijpe overwegingen, vooral na vele uren van gebed voor het Kruisbeeld Ten laatste besloot de Kerkvoogd om het schrijven te doen drukken en bekend te maken, er mocht dan van komen wat wilde.

Tot het laatste oogenblik heeft het Duitsche bestuur den Kardinaal niet in staat geacht, om de daad te stellen, die thans zoo groot opzien baart. Men vergat echter, dat de Kardinaal behalve kerkelijk overheidspersoon ook vaderlander is en dat zijn vurige ascetische ziel, ook in het vervullen van haar patriottische plichten tot het uiterste, niet zou achterblijven.

Hij heeft durven zeggen, dat onrecht onrecht is, dat Duitschland een eed brak, dien Engeland hield, en dat de wettige regeering is en blijft die van Koning Albert. Daarom moet hij thans boeten door de hand der predikers van de louter Duitsche waarheid en het uitsluitend Duitsche recht. Deze wraak zal blijken een nieuwe domme daad te zijn, want het Belgische volk, aan het welk de werkelijke waarheid tóch bekend is geworden, zal nog meer verbitterd worden, nu het ook zijn hoogsten geestelijken vertegenwoordiger in het brute geweld ziet. Dat de Kardinaal tot opstand zou hebben aangespoord, kan men hem immers niet verwijten, daar hij juist zijn onderhoorigen vermaande, onderdanig te zijn aan het tweedehands-recht van den overweldiger, en de verdediging des lands over te laten uitsluitend aan het leger Juridisch bestaat er dan ook geen vat op den herderlijken brief.

Z. Em. Kard. Mercier en de H. Stoel.

ROME, 5 Jan. (Van een bijz correspondent aan *De Tijd*)

Sedert Z. H. Paus Benedictus XV weinige uren na zijn verheffing tot den H Stoel den Kardinaal-Aartsbisschop van Mechelen in de armen sloot en den allereersten pauselijken zegen aan 't verdrukte België schonk, heeft de H. Vader de grootste belangstelling blijven toonen jegens den Belgischen Primaat en de lotgevallen zijner kudde. Ofschoon de Duitsche bezetting in België een geregeld verkeer met den aartsbisschoppelijken zetel van Mechelen — niet met opzet — moeilijk maakte, kon het niettemin plaats hebben, dank een bijzondere regeling.

Voor een geheel bijzondere aangelegenheid is dezer dagen te Rome aangekomen Mgr. Deploige, opvolger van Mgr. Mercier als bestuurder van het philisophisch Instituut te Leuven. Mgr. Deploige was de drager van documenten over den toestand in België, de verwoesting der universiteit te Leuven, naamlijsten der in alle Belgische bisdommen gefusileerde priesters enz. Vóór zijn vertrek uit België had hij een lang onderhoud met kardinaal Mercier, die hem met een gewichtige zending belastte.

Ten Vaticane heeft Mgr. Deploige mededeelingen gedaan, die een pijnlijken indruk hebben gemaakt. Ter staatskanselarij zijn door Mgr. Deploige ook de nummers van „De Tijd" overgelegd, waarin de verklaring van het Bisdom Namen en de verklaring van den Prior der Leuvensche Dominicanen, pater Parijs waren opgenomen.

Sommigen, die doorgaans niet tot de slechtst ingelichte behooren, willen weten, dat Mgr. Deploige ook de brenger was van een belangrijk, door Z. Em. kardinaal Mercier te publiceeren document, waarover de H. Stoel van Duitsche zijde wellicht verkeerde of onvolledige inlichtingen zouden verstrekt kunnen worden.

Gelijk ik u seinde, heeft Mgr. Deploige reeds een audiëntie gehad bij Z. Em. kardinaal Gasparri.

Wat er eigenlijk heeft plaats gehad.

In Brussel en voorsteden heeft elken eersten Vrijdag des jaars de jaarlijksche opdracht aan het H. Hart plaats, welke gewoonlijk zeer plechtig in de St. Gudula-Kerk geschiedt, en geleid wordt door Z. Em. den Kardinaal of een der vicarissen-generaal. Dit jaar kon de plechtigheid niet doorgaan en bepaalde men haar op 1 Jan., 's avonds 5 uur, maar in elke parochie afzonderlijk.

's Morgens werd onder de HH. Missen bekend gemaakt, dat in plaats van de feestpreek des avonds de schoone herderlijke brief van Z. Em. zou worden gelezen. De voorlezing kon dien 1en Januari-avond ongehinderd geschieden, en er waren vele katholieke Duitsche soldaten in de kerken aanwezig, die de voorlezing aanhoorden zonder dat zij den Franschen tekst voldoende verstonden. Bij het einde der lezing deelde de dienstdoende geestelijke mede, dat bij het verlaten der kerk, elke familie een exemplaar in ontvangst kon nemen. De brief werd aan den eenen uitgang in den Franschen tekst, en in den anderen uitgang in den Vlaamschen tekst uitgedeeld Een groote ontroering had zich reeds in de kerk van de menigte meester gemaakt. Men zag vrouwen huilen en mannen vuisten ballen. Op straat vonden in kleine groepjes besprekingen plaats van het gewichtige document, waarin zooveel heerlijke christelijke en vaderlandslievende gevoelens waren uitgedrukt.

Den daaraanvolgenden Zondag 3 Januari had de lezing in de overige parochies van het Aartsdiocees buiten Brussel plaats. In de meeste werd zij echter verhinderd. In Thienen had zij tijdens de vroegmissen plaats, maar na de Hoogmis werd de pastoor verzocht, om tusschen twee soldaten met gevelde bajonet zich naar de Kommandatuur te begeven, alwaar hij het document moest afgeven en een verhoor onderging.

Reeds des voormiddags was in Belgische steden en dorpen de gevangenhouding van Z Em. den kardinaal bekend. De Duitsche militaire overheid was het aartsbisschoppelijk paleis binnengekomen en had een algemeene huiszoeking doen houden. Van dat oogenblik af werd de kardinaal bewaakt en is een schildwacht voor het paleis geplaatst, die nog steeds gehandhaafd wordt.

De Duitsche Overheid is door de vervroegde voorlezing in de Brusselsche kerken opmerkzaam geworden op het herderlijk schrijven, maar het bevel om alle exemplaren op te sporen en te vernietigen kwam te laat.

Uit zekere bron verneemt *De Tijd* dat het paleis van den kardinaal te Mechelen reeds sedert Zaterdag 2 Januari door soldaten wordt bewaakt.

Tijdens het verhoor, door den Duitschen commandant ten paleize afgenomen, is den kardinaal gevraagd:

1e hoe Z. Em. wist, dat op verzoek van den koning van Engeland en den koning van België openbare gebeden waren uitgeschreven, en

2e of Z Em. zich ter beschikking wilde stellen van de Duitsche overheid? Kardinaal Mercier verklaarde, zich wel beschikbaar te willen stellen, maar verlangde het recht om Zondag naar Antwerpen te gaan en den daaraan volgenden Dinsdag naar een nog onbekende plaats. Dit werd geweigerd.

De commandant bleef zeer lang ten paleize.

—(:o:)—

De Duitschers in Belgie.

Men meldt aan de *Tel.* uit Neerpelt:

Wederom zijn nieuwe requisities gedaan in de dorpen in de omgeving. Te Peer, Wychmael, Exel e. o moeten weer groote voorraden wijn en paarden geleverd worden. De schepenen der dorpen moeten de Duitschers vergezellen bij het ophalen van de gerequireerde artikelen. Soms ook de onderwijzers. Maar onder hen komt groote weerzin. Enkelen weigerden reeds aan het gebod om mee te gaan, te voldoen.

De Belgische jongelui moeten nog steeds naar Neerpelt komen en daar een lijst teekenen, dat zij nimmer de wapenen tegen de Duitschers zullen opnemen. Maar de meesten hebben groot bezwaar te teekenen. Vandaar het groot aantal vluchtelingen naar Nederland. Daar de Duitschers in het bezit der lijsten zijn, vreest men dat de burgemeester en de respectievelijke ouders in verlegenheid zullen komen. Het Duitsche toezicht op de grens is reeds verscherpt.

Heden- (Maandag)-morgen liepen door de straten van Overpelt een 60-tal jongelui, die naar Neerpelt togen om zich te melden en te teekenen; ze zongen uit volle borst de Vlaamsche Leeuw! Hiertegen traden de Duitschers krachtig op. De vorige week werden te Zonhoven 60 personen beboet met 7 francs per man, direct te voldoen, omdat zij het volkslied hadden gezongen.

***

Te Brugge zijn volgens *De Tijd* vier personen gerechtigd heen en weer naar Nederland te gaan. 't Zijn een drietal raadsleden met een schepen, die aangewezen zijn te zorgen voor de approviandeering der ge-

---

onrechtstreeks, dat God de opperste Heer en Meester is, want zij vloeken Hem, wijl Hij, volgens hun meening, Zich te weinig haast om aan hun verlangens te voldoen.

Wat ons betreft, mijn broeders, wij willen Hem eenvoudig aanbidden. Wij aanschouwen nog niet, in al haar schittering, de openbaring van Zijn Wijsheid, maar ons geloof erkent haar. Wij vereederen ons voor Zijn rechtvaardigheid en wij hopen op Zijn barmhartigheid. Met den heiligen man Tobias erkennen wij, dat Hij ons kastijdt, omdat wij gezondigd hebben, maar wij weten, dat Hij ons redden zal, omdat Hij barmhartig is: „Hij heeft ons gekastijd om onze ongerechtigheden en Hij zal ons behouden om Zijne barmhartigheid."

Het zou wreed zijn om den nadruk te leggen op onze ongerechtigheden, op het oogenblik, dat wij ze zoo duur betalen, en met zooveel grootheid van ziel. Maar moeten wij niet bekennen, dat wij iets uit te boeten hebben? Aan wien Hij veel gegeven heeft, van hem heeft God 't recht veel te vragen: „En van allen, wien veel gegeven is, zal veel gevorderd worden." Steeg het zedelijk en godsdienstig peil van het land gelijkmatig met zijn oeconomischen voorspoed? Hoe stond het met de Zondagsrust, het Mis-hooren op Zondag, den eerbied voor het huwelijk, de wetten der zedigheid? Wat was er, zelfs in de Christelijke huisgezinnen geworden van den eenvoud van onze vaderen, den geest van boetvaardigheid, het vertrouwen in het gezag? En wij, religieuzen, priesters, bisschop, wij vooral, wier heerlijke zending het was om in ons leven meer nog dan in onze predikingen het Evangelie van Christus te vertolken, hebben wij ons zelf wel gegeven zooals 't recht gegeven tot ons volk het woord te herhalen van den apostel der heidenen: „Volge uw leven dan het mijne na, als 't mijne een navolging is van Christus. Weest mijne navolgers, gelijk ik het ben van Christus" Wij werken, ja, wij bidden nog, al ware het te weinig. Wij zijn door den plicht van staat, de openlijke uitboeters van de wereld-zonden. Welnu, wat overheerschte in ons leven, het burgerlijk welzijn of de uitboeting?

O, ja, ons allen treft op zijn tijd het verwijt, dat de Euwige richtte tot Zijn uitverkoren volk, na den uittocht uit Egypte: „Vet werd de bevolking en zij sloeg achteruit.... Ontrouwe kinderen, zij tergden Mij met hetgeen niet God was, en Ik zal hen tergen met hetgeen geen volk is... Maar om de gramschap der vijanden stelde Ik het uit, opdat niet hunne vijanden wellicht verwaand mochten worden en zeggen: Onze hoog-opgeheven hand en niet de Heer heeft dat alles gedaan... Ziet, dat Ik, Ik alleen ben en geen andere God is buiten Mij; Ik dood en Ik maak levend; Ik sla en ik genees."

God zal België redden, mijn broeders, gij kunt er niet aan twijfelen.

Zeggen wij beter: Hij redt het. Inderdaad, ziet gij niet reeds de bewijzen van Zijn liefde door den weerschijn der branden en het rookende bloed?

Is er wel een patriot, die niet gevoelt, dat België grooter geworden is?

Wie zou den moed hebben om de laatste bladzijde van onze geschiedenis te verscheuren?

Wie beschouwt niet met fierheid de schittering van de glorie van ons verscheurd vaderland?

Terwijl het in smarten den helden moed baart, stort het als een moeder kracht in het bloed van zijn zonen.

Wij hadden, laat het ons openbartig bekennen, een les in de vaderlandsliefde noodig.

Talooze Belgen verspilden hun krachten en hun tijd in onvruchtbaren klassen- en rassen-strijd, in het uitleven hunner persoonlijke hartstochten.

Maar toen den 2den Augustus een vreemde mogendheid, steunend op haar kracht, en haar verdrag vergetend, onze onafhankelijkheid durfde bedreigen, zijn alle Belgen, zonder onderscheid van partij of stand of afkomst, als één man opgestaan, om, geschaard rond hun koning en de regeering, tot den overweldiger te zeggen: gij zult hier niet doorgaan.

Ineens waren wij onzen vaderlandschen plicht vastbesloten bewust. In ieder van ons sluimert een dieper gevoel dan van persoonlijk belang, dan van banden des bloeds en partijzucht; het is de behoefte, en bijgevolg den vasten wil, om zich aan het algemeen welzijn, te Rome de publieke zaak, de „Res publica" genoemd, toe te wijden; dit gevoel is de vaderlandsliefde.

Het vaderland is geen agglomeratie van individuen of families, die eenzelfde land bewonen, en tot elkaar in min of meer nauwe betrekkingen van nabuurschap of zaken staan, van personen, die dezelfde herinneringen, blijde of angstige, hebben. Neen, het vaderland is een vereeniging van zielen, in dienst van een sociale organisatie, welken men tot elken prijs, zelfs tot dien van zijn leven, moet beschermen of verdedigen, onder de leiding van hem of van hen, die aan het hoofd staan.

Wij zijn eenzelfde ziel hebben, leven de landgenooten door hun tradities van eenzelfde leven in het verleden. Door hun gemeenschappelijke verlangens en hun gemeenschappelijke verwachtingen hebben zij een verlenging van hun leven in de toekomst.

De vaderlandsliefde, innerlijk principe van eenheid en orde, organische verbinding der leden van eenzelfde land, werd door de élite van de denkers van Griekenland en Rome als de hoogste der natuurlijke deugden beschouwd. Aristoteles, de prins der heidensche filosofen, was de meening toegedaan, dat de belangeloosheid in dienst van den staat het aardsche ideaal bij uitnemendheid was.

De godsdienst van Christus heeft van de vaderlandsliefde een wet gemaakt; men is geen volmaakte christen, als men geen volmaakte patriot is.

De godsdienst verheft het ideaal der heidensche rede, en bepaalt het nader, door aan te toonen, dat het slechts volkomen in het Absolute Wezen te vinden is.

Vanwaar toch die algemeene, onweerstaanbare geestdrift, die met één slag alle willen der natie vereenigt in eenzelfde krachtinspanning van saamhoorigheid en weerstand tegen de vijandelijke machten, die zijn eenheid en onafhankelijkheid bedreigen?

Hoe uit te leggen, dat ineens alle particuliere belangen voor het algemeen belang wijken, dat alle levens zich ten offer brengen?

Het is niet waar, dat de staat essentieel beter is dan het individu en de familie, daar het welzijn der families en der individuen de bestaansgrond van zijn organisatie is.

Het is niet waar, dat het vaderland een Moloch is, op welks altaar alle menschenlevens wettig mogen opgeofferd worden.

De brutaliteit der heidensche zeden en het despotisme der Caesars hadden tot de dwaling geleid — en het moderne militairisme trachtte haar te doen herleven — dat de staat almachtig is en zijn willekeurige macht het recht schept.

Neen, antwoordt de Christelijke theorie, het recht is de vrede, d. i., de innerlijke orde der natie, steunend op de rechtvaardigheid. Welnu, de rechtvaardigheid zelf is niet absoluut, daar zij de uitdrukking van de essentieele betrekkingen van de menschen tot God en onder elkaar is.

Daarom ook is de oorlog om den oorlog een misdaad. De oorlog kan slechts gerechtvaardigd zijn als noodzakelijk middel om den vrede te verzekeren.

„De vrede mag niet dienen om den oorlog voor te bereiden," zegt de H. Augustinus; men moet slechts oorlog voeren, om den vrede te verkrijgen.

In het licht van deze leer, welke de H. Thomas van Aquine overneemt, krijgt de vaderlandsliefde een godsdienstig karakter.

(Wordt vervolgd.)

meente. Eerst weigerden ze, daar de Duitschers alleen verlof wilden verleenen op voorwaarde, dat de Duitschers een gedeelte van die levensmiddelen konden terugkoopen. De burgemeester raadde hen echter aan, verstandig te zijn, daar anders ook de bevolking verhongeren moet, en deze wellicht zou overgaan tot het plunderen van particuliere huizen. Uit medelijden met de bevolking alleen legt men zich nu neer onder die onrechtmatige bepaling.

Uit Aardenburg wordt nog geschreven:

Hoe zwaar de eischen zijn welke de Duitschers aan de Belgische bevolking stellen, blijkt uit het volgende: Het vrijwel arme dorp Lapscheure, een gemeente van nog geen dui zend zielen, grenzende aan de Hollandsche gemeente Sluis, moest tegen morgen opbrengen:

600 koeien, 200 varkens, 400.000 KG. tarwe, 200.000 KG. erwten en boonen en 300.000 K.G. haver en hooi.

De bevolking kan dat alles onmogelijk leveren.

Van de Duitsche zijde wordt echter ook wel iets gedaan, om het land voor al te zware ellende te bewaren.

Een speciale correspondent van het „Berliner Tageblatt" schrijft van Luik uit het volgende aan zijn blad:

„Hoe meer de Duitsche autoriteiten in het bezette België haar arbeidsveld leeren kennen, des te beter gelukt het haar, de industrie van het land weer aan den gang te brengen. Zoo vermindert, naar ik uit goede bron verneem, 't aantal werkloozen in de zeer industriëele provincie Luik dagelijks. Daar wordt nu weer in alle 43 kolenmijnen en in de 73 schachten die vroeger in exploitatie waren, gearbeid. De Belgische mijn-directeuren werken op eigen verantwoording en zelfs wordt hun nu de voor het mijnwerk noodige dynamiet verstrekt. Dit zou natuurlijk niet gebeuren, wanneer de Duitsche autoriteiten die met het algemeen toezicht belast zijn, niet een volkomen vertrouwen in de goede vreedzame en zuiver zakelijke bedoelingen van de arbeidsleiders en hun mannen hadden. Een Duitsch officier, die vroeger mijndirecteur in Opper-Silezië is geweest waakt dat de militaire en financieele belangen in het Luiksche land niet met elkaar in botsing komen.

Het was niet zoo gemakkelijk, de rust in de kolenmijnen weer om te zetten in ijverige werkzaamheid. Eerst kon slechts ongeveer de helft van de menschen, die vroeger in het bedrijf hebben gewerkt weer aan den arbeid worden gezet. Maar nu springen de cijfers der mijnproductie geweldig in de hoogte. In November werd tweemaal zooveel boven gebracht als in October. In andere industrieën ziet men hetzelfde.

De beroemde staalfabriek van Cockerill is België's grootste onderneming. In normale tijden zijn er 8000 man werkzaam. Tot nu toe kon er 50 pCt. van dit industrieele leger weer in dienst worden gesteld.

Ook moet niet vergeten worden, dat er in de zinkgroeven weer wordt gewerkt. In de provincie Luik wordt ook veel kostbaar kristalwerk gegoten; opdat de glaswerkers niet stil zullen zitten, laat men hen nu grover glaswerk gieten.

Er is ook *niet* meer dezelfde stemming van bittere vijandschap, die er in 't begin van den oorlog heerschte.

Een jong Engelsch officier schrijft van het oorlogsterrein:

„Ik kan je verzekeren, dat van den onzinnigen haat, waarvan men altijd hoort, niets te merken is. We zijn hier allemaal om menschen dood te maken, en dat doen we bij alle gelegenheden. Zoo zijn op een nacht vier Duitsche scherpschutters vóór onze draadversperring doodgeschoten. Den volgenden avond haalden onze menschen een van de vier, die vrij dichtbij was gevallen, naar binnen en begroeven hem. En dat deden ze met denzelfden eerbied en rouwbetoon als was het een van onze eigen brave jongens geweest. Den volgenden ochtend ging ik naar het graf kijken. Een van de ruwste kerels van mijn compagnie had aan het hoofdeneind een kruis gezet en er op geschreven: „Hier ligt een Duitscher. We weten niet hoe hij heet. Hij is gesneuveld, dapper vechtende voor zijn vaderland — Gott mit uns" (dit laatste was het opschrift van zijn koppel.)

„Het is een eigenaardig verschijnsel" — schrijft een kapitein der cavalerie van het front aan het „Berliner Tageblatt" — „dat, behalve in 't begin van den oorlog, haat en verachting niet aan het front, doch uitsluitend „thuis" zijn te vinden. Wij hier aan het front doen onzen plicht en achten den vijand, die hem eveneens vervult."

Koloniaal Verslag.

Mededeelingen van algemeenen aard.

Vervolg.

Gewapende Macht.

Schutterij. De sterkte der stedelijke schutterij was op 31 December 1913: 1 majoor-commandant, 4 kapiteins, 4 eerste-luitenants, waarvan 1 kwartiermeester, 6 tweede-luitenants, waarvan 1 adjudant van den Gouverneur, 1 officier van gezondheid 1ste klasse, 251 onderofficieren en manschappen.

In 1913 werden de eerste- en tweede-luitenants E. S. C. DE VEER ABRAHAMSZ en S. M. L. MADURO, bevorderd respectievelijk tot kapiten en eerste-luitenant; en de sergeant JAC. F. HAAYEN benoemd tot tweede-luitenant en tevens tot adjudant van het bataillon.

Van het secretariaat van de commissie tot het doen der indeeling bij en het vrijstellen en uitsluten van de stedelijke en landelijke schutterij werd eervol ontheven de eerste luitenant C. J. DEBROT en met dat secretariaat belast de twee-luitenant JAC. F. HAAYEN.

De sterkte der landelijke schutterij was op 31 December 1913: 1 kapitein, 2 tweede-luitenants en 120 onderofficieren en manschappen.

Weerbaarheidskorps. Het Curaçaosche weerbaarheidskorps was op 31 December 1913 samengesteld als volgt: eerste-luitenant-commandant, 1 eerste-luitenant-kwartiermeester, 1 tweede-luitenant, 1 officier van gezondheid 2de klasse, 63 leden en 14 ondersteunende leden.

Gewapende politie. De sterke bestond op 1 Januari uit 1 commandant, 4 brigadiers, 10 maréchaussees der 1ste en 3 der 2de klasse en 17 veld wachters, allen van de voormalige brigade maréchaussee; verder uit 1 sergeant, 5 korporaals en 58 infanteristen en fuseliers van het garnizoen.

De functie van detachementscommandant van de bij de politie dienstdoende militairen is opgedragen aan een gewezen sergeant-majoor van 't garnizoen, thans gouvernementsambtenaar. Die commandant is belast met de opleiding van de gedetacheerde militairen voor de politiedienst, met het ontvangen en inleveren van wapening en kleeding en de verstrekking daarvan en met de administratieve werkzaamheden bij het detachement.

Het gedrag van de burgerlijke politiedienaren was goed, dat der militaire daarentegen liet, op dat van het kader en enkele manschappen na, veel te wenschen over. Herhaaldelijk moested straffen worden opgelegd; velen bleken ongevoelig daarvoor en voor vermaningen, en toonden onverschilligheid voor het feit, dat zij wegens wangedrag naar het garnizoen teruggezonden werden. De oorzaak daarvan moet worden gezocht in de omstandigheid, dat de uit Nederland gedetacheerde militairen veelal veel te jong en te weinig ontwikkeld zijn om als politiedienaren goed te kunnen voldoen. De hoofdoorzaak van de door hen begane overtredingen was het misbruik maken van sterken drank, dat ook in den dienst, maar meer buiten dienst voorkwam.

Van het burgerpersoneel, uitmakende de 36% der sterkte, was 22%, en van het militaire — 64% der sterkte — was 26,2%.

Wordt vervolgd

Berichten uit de Kolonie.

Het groote nieuws.

Wij mogen den goeden God danken en elkander oprecht gelukwenschen met den buitengewonen regen, die dezer dagen over ons eiland is gevallen.

Het begon reeds Zaterdagmiddag met een paar flinke stofjes, 's nachts en Zondagmorgen kregen we nogmaals van hetzelfde laken een pak, maar de eigenlijke groote regen is begonnen in den nacht van Woensdag op Donderdag. Den geheelen Donderdag bleef het doorregenen, nu eens wat harder, dan wat zachter, en het bield aan met regenen tot Vrijdagmorgen elf uur.

De dammen staan vol, de putten en regenbakken zijn weer gevuld; er komt wat versch groen voor de beesten, wat vruchten en groenten voor de menschen.

Van Aruba en Bonaire ontvingen we nog geen bericht, maar, als het daar ook zoo geregend heeft zal de scheurbuik spoedig verdwenen zijn. De menschen hebben daar nu tenminste drinkwater.

Tot gisterenmorgen, toen het bericht ons werd toegezonden, had het op Sta. Rosa 163 m. M. geregend. 't Was dus wel iets buitengewoons en de moeite waard om er over te spreken.

Havenwerken.

De nieuwe Directeur van Openbare Werken, de Ingenieur van Waterstaat, PH. VAN DER BREGGEN, heeft gisteren den geheelen dag zijn aandacht geschonken aan het werken met de nieuwe baggermachine.

De Heer GROENENDIJK vergezelde ZHEG, terwijl de Heer VAN 'T SAS voor de ontsteking der springgalatine zorgde.

Het knallen der schoten weerklonk als de opening eener nieuwe wijze van werken: Opschieten is de boodschap

Voor de Armen.

Wij verheugen ons van harte over het schitterend succes der beide liefdadigheidsvoorstellingen in het Theater NAAR. De zaal was kleurig met vlaggen versierd door eenige manschappen van Hr. Ms. *Heemskerck* en werd tot in de uiterste hoeken gevuld. De levende beelden der *Caritas* werden luide toegejuicht, evenals de muziek en zang. Er werd gebiseerd.

De HEG. Heer Gouverneur woonde den eersten kunstavond bij.

Aruba.

In de maand Januari werden geboren:

12 mannen en 13 vrouwen
en stierven
17 mannen en 23 vrouwen.

De sterfte onder de arme bevolking is daar nog zeer groot, zooals men ziet. Hopen we, dat de regen hierin verandering heeft gebracht.

De afwatering.

Wanneer het geluk ons dient en we eerstdaags nogmaals een flinken regen krijgen, zouden we den nieuwen Directeur van O. W. willen uitnoodigen eens een kijkje te gaan nemen naar de afwatering op den Rooden Weg. Die is daar glad verkeerd en bederft het geheele verkeer, dat langs dien weg zeer druk is. Vroeger liep al het water links en bleef links, nu moet het over den weg heenloopen om door Monte Christo een uitweg te vinden naar zee.

Koloniale Raad.

Bij het Afdeelingsonderzoek naar aanleiding van de Memorie van Antwoord verklaarde men algemeen bezwaar te hebben mede te werken aan het totstandbrengen van dit ontwerp tot het geven van waarborgen aan buiten huwelijk geboren kinderen, opdat hun het noodige voor hun onderhoud en hunne opvoeding niet worden onthouden.

De toestanden in de kolonie, waar men niet alleen heeft verschil in stand, maar ook verschil in ras, zijn van dien aard, dat van eene wettelijke regeling, zooals door het Bestuur gewenscht, de meest ongewenschte gevolgen zijn te verwachten.

De verwijzing naar het Moederland en naar Suriname kon men, waar zeden en gewoonten zoo enorm verschillen, niet aanvaarden. Beginselen, die in het Moederland of in Suriname in het volk wortelen, kunnen hier dikwijls niet doorwerken. En omgekeerd.

Dat het Bestuur de vrees voor chantage ongegrond acht, kon men zich niet goed verklaren. Chantage immers komt reeds voor. En in den slechtsten vorm. Voorbeelden toch zijn bekend, dat het natuurlijk kind van een onbekenden of insolventen vader aan een, van wien iets te halen valt, wordt toegedicht.

Wijders meenden de afdeelingen, dat door de gewisselde schriftuuren de openbare beraadslaging genoegzaam was voorbereid."

De Raad moge het princiep huldigen, dat veel op Curaçao exceptioneel is, daar zijn beginselen van zedelijkheid, welke overal ter wereld gelden en ook op Curaçao van kracht blijven; het zijn de allereerste grondbeginselen voor het bestaan van een beschaafde en fatsoenlijke maatschappij.

Ontaarde vaders die de Goddelijke Wet overtreden, mogen niet in bescherming worden genomen door de menschelijke wet ten koste van de onteerde moeders.

Er moet iets gedaan worden voor de kinderen, die onschuldig zijn aan hun geboorte, en wier opvoeding thans dikwijls verwaarloosd wordt.

Niet de gevolgen van chantage zijn het meest ongewenscht, maar de publieke schaamteloosheid, welke oorzaak is, dat chantage mogelijk wordt.

Wordt het Ontwerp afgestemd, dan hopen wij, dat het Bestuur of de Nederlandsche Regeering nog wel over andere middelen zal weten te beschikken om de publieke zedelijkheid op wat hooger peil te brengen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen:

Een wandkalender van *El Globo*, DELVALLE HERMANOS & CIA.

Het December-nummer van het Orgaan van *Vrede door Recht.*

Uitvoer.

De waarde der artikelen uitgevoerd uit onze Kolonie bedroeg dit jaar gedurende het

1e kwartaal	f 474.569
2e „	f 574.943
3e „	f 617.194
4e „	f 480.802
totaal	f 2 147 508

Dit eindcijfer was in het jaar

1913	f 2 285 731
1912	f 2.425.541
1911	f 1.952.330

Onze handel is derhalve tamelijk wel normaal gebleven onder de abnormale omstandigheden.

Aan hoeden werd uitgevoerd voor een waarde van f 488,482, en aan steenkolen voor f 631,249.

De Bologna.

Men is thans druk op aan 't pompen om te trachten de hoegrootheid van het lek beter te bepalen. De rotspunt, welke door 't schip steekt, zal verbrijzeld worden en het gat gestopt.

De sleepboot *Nemesis* is deze week eens gaan kijken, weer teruggekomen in onze haven en weer vertrokken.

Officiëele berichten.

Aan den tijd. kommies 2de klasse der belastingen alhier E. V. Garcia is tot herstel van gezondheid twee maanden verlof verleend.

De heer Johannes Hendrik Jonckheer, eigenaar en beheerder van de plantage Hermanus, met perceelen Meiberg en Bullenbaai, in het 4de district alhier, is belast met het opsporen van misdaden en wanbedrijven, volgens onderscheidingen bij algemeene verordening gemaakt, voor zooveel aangaat de uitgestrektheid van bovengenoemde perceelen.

Aan den districtmeester van het 4e district op Bonaire, J. L. J. C. Cardieres is tot verder herstel van gezondheid eene verlofsverlenging van twee maanden en 16 dagen verleend.

De heer B. J. Mussenden is benoemd tot griffier van den Raad van Justitie en van het kantongerecht, secretaris van den Raad van Politie, Koloniaal schrijver, hypotheekbewaarder, adjudant-ijker en klerk ter posterij, tevens belast met den dienst der postspaarbank op St. Eustatius.

De geneesheer, belast met de armenpraktijk en met het verleenen van verloskundige hulp aan onvermogenden in het 4e en 5e district van Curaçao, O. van Stenis, is op zijn verzoek eervol ontheven van de verdere waarneming dier functiën.

De Ingenieur van den Rijkswaterstaat der 3e klasse met verlof, Ph. van der Breggen, is voor den tijd van vijf jaren belast met de waarneming van Directeur van Openbare Werken in de kolonie Curaçao.

De wd. opzichter bij het departement van Openbare Werken alhier, J. C. Groenendijk, is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van Directeur van dat Departement.

Aan den kommies 2e klasse der belastingen alhier, J. Bakhuis is op zijn verzoek eervol ontslag uit 'slands dienst verleend.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven

Paulina Alberto, Jan Damaso, Rosa Doran, Anita Henriquez, Francisco Henriques, John Lingstuyl, Elena Marcos, Isella Marcera Rosa Pieters, Melton Rosina, Martina Stekman Nieves Sueguer, Juliana do Torres, José Walter.

Drukwerken: W. V. Krever, Secretaris der Loge „ De Goede Vereeniging "

Ratten.

Gedurende de laatste 14 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd 38 ratten.

Buitenland.

Het antwoord van Engeland op de Amerikaansche Nota.

De tekst van het antwoord der Britsche regeering op de Amerikaansche nota betreffende den neutralen handel is thans gepubliceerd.

Het antwoord verklaart, dat alle aangegeven punten zorgvuldig zijn overwogen in denzelfden geest van vriendschappelijke gezindheid en openhartigheid, welke de Amerikaansche nota bezielde.

Het antwoord uit verder de meening, dat er een groote dwaling bestaat over de vraag, tot welke hoogte Engeland in den handel der Vereenigde Staten ingreep.

In verband hiermede haalt het antwoord exportcijfers aan betreffende den uitvoer van New-York naar Scandinavië, Italië en Nederland voor November 1914 vergeleken met November 1913. Die cijfers toonen, behalve die voor Nederland, welke weinig verandering aanwijzen, een enorme toeneming aan.

De uitvoeren naar Denemarken bedroegen in November 1913: 558,00 dollar, in November 1914: 7,101,000 dollar.

De nota wijst er op, dat, ofschoon de oorlog ongetwijfeld een nadeelige uitwerking had op eenige groote

takken van industrie, zooals de katoenindustrie, dit waarschijnlijk te wijten was aan de verminderde koopkracht in landen als Frankrijk, Duitschland en Groot-Brittanië.

Aangaande de aanhouding van ladingen haalt het antwoord de Amerikaansche cijfers van koperuitvoer uit de Vereenigde Staten naar de Europeesche neutrale landen aan, die alle groote toeneming toonen, wat er op schijnt te wijzen, dat de groote hoeveelheden koper niet waren bestemd voor het eigen gebruik der neutrale landen, maar voor een andere oorlogvoerende mogendheid, welke niet in staat was, koper rechtstreeks in te voeren.

Met betrekking tot de aanhouding van voorraden levensmiddelen verklaart de nota van antwoord, dat Engeland bereid was deze door te laten en ze niet zou aangehouden hebben, wanneer er geen vermoeden bestond, dat zij voor den vijand bestemd waren. Nochtans kan Engeland hierop geen definitieve belofte geven. Omtrent dit punt wijst de nota er op, dat het hoogst noodzakelijk is, dat verdachte schepen ter onderzoek naar de Engelsche havens gebracht worden.

Het antwoord legt den nadruk op het steeds grooter wordende gevaar, dat neutrale staten, die aan het vijandelijk gebied grenzen, op een voorbeeldelooze schaal de bazis worden voor toevoer van voorraden aan den vijand. Daarom tracht Engeland, in het belang van zijn nationale veiligheid de goederen, welke inderdaad voor den vijand bestemd zijn, te onderscheppen, zonder dat daardoor de goede trouw der verzenders in twijfel wordt getrokken.

Het antwoordt kenmerkt zich in zijn geheel door een verzoeningsgezinden toon en door de bereidwilligheid om tegemoed te komen, waar zulks noodig is.

De drie Amerikaansche Kardinalen hebben zich tot president WILSON gewend met een voorstel ten gunste van den vrede en deze zal mede in verband daarmee een buitengewoon gezant naar Rome zenden.

Een bezoek bij den Kroonprins.

Een journalist, die ten spijt van zijn Duitschen naam Amerikaan is, Karl von Wiegand van de United Press. Association die onlangs in het hoofdkwartier van den Duitschen Kroonprins in het Argonnenwoud een bezoek bracht, heeft daarover een mededeeling gepubliceerd, waaraan door de „N. Ct." een en ander wordt ontleend.

De journalist werd ontvangen door den adjudant van den Kroonprins, en tijdens het gesprek met dezen kwam de prins binnen; eenvoudig gekleed in de velduniform, met geen ander versiersel dan het lint van het IJzeren Kruis, was de Kroonprins zoo natuurlijk en eenvoudig, zegt Wiegand, dat men spoedig vergat met een toekomstigen Keizer te spreken.

„Wij begonnen onmiddellijk den oorlog te bespreken, die noodelooze offers vergt in een strijd, waarvoor zoo weinig reden scheen te bestaan, en ik kreeg daardoor onmiddellijk den indruk, dat dit niet de man is, om genoegen te vinden in dezen oorlog, noch de vuurvreter als hoe danig men hem dikwijls afgeschilderd heeft. Hij zei, dat hij blij was, dat ik het gevecht in de Argonnen kwam zien, dat zijn werk was en misschien de ongewoonste oorlog eenig in zijn soort. „Ik ben soldaat en kan daardoor niet over politiek met u spreken, maar deze oorlog schijnt me zoo onzinnig, zoo weinig noodzakelijk, zoo ongewenscht; maar Duitschland was geen keus gelaten in deze zaak. Van laag tot hoog weten wij, dat we vechten voor ons bestaan; anderen mogen hetzelfde zeggen, maar dat verandert niets aan het feit, dat wij een Duitsch volk zijn, een groote eenheid, vervuld van een waarlijk prachtigen geest van zelfopoffering; u zou nooit in staat zijn het Duitsche volk te overtuigen dat deze oorlog niet enkel en alleen is op touw gezet om Duitschland te vernietigen."

De correspondent kreeg den indruk dat de kroonprins evenals 90 % der Duitschers Engeland verantwoordelijk acht, maar hij legde geen hatelijke bitterheid aan den dag, zooals in zoo menigen kring, hoog of laag, gehoord wordt, integendeel, er was een soort van droefheid in hetgeen hij zei.

De Kroonprins vroeg met diepe belangstelling naar de gevoelens die in de Vereenigde Staten bestonden ten aanzien van den oorlog en bleek niet in staat de houding van Amerika te begrijpen; hij meende dat de Amerikanen fair genoeg zouden zijn aandacht te wijden aan de Duitsche zijde van de zaak. „Wij weten," zeide hij, „dat het niets geeft onze oogen te sluiten voor het feit, dat een groot deel van de wereld tegen ons is." Hij schreef dit aan het feit dat Engeland zich meester gemaakt heeft van de communicatie-middelen der wereldpers, dat Duitschland nooit voldoende beteekenis heeft gehecht tot nu toe aan de belangrijke rol door de pers in de wereldpolitiek gespeeld en aan eenige andere redenen. Maar, voegde hij er aan toe: „Het was een verrassing voor mij en voor vele anderen, dat Amerika, waarmede wij door meer banden van vriendschap en bloed zijn verbonden, meer dan met eenigen anderen neutralen Staat, waarheen millioenen Duitschers zijn getrokken, zoo totaal onbekwaam zou zijn, zich in onze plaats te stellen en niet in te zien op de wijze zooals het Duitsche volk dat zag, dat de Duitschers waren omringd door vijanden. Ik verbaas mij, dat men bij u het Duitsche volk niet beter begrijpt, dat op de voorbeeldelooze wijze offers brengt in dezen reuzenstrijd, om zijn land te redden, maar ik heb vertrouwen in den rechtvaardigheidszin van het Amerikaansche volk als het maar eenmaal in staat zal zijn, den geheelen toestand te begrijpen. Ik had vele vrienden in Amerika en ik geloof dat ik er daar nog wel enkele heb. Ik heb vele vrienden in Engeland, of liever die had ik!"

Toen voegde hij er langzaam aan toe: „U moet mij eens vertellen, wat men in Amerika van mij denkt." Toen hij zag dat ik even aarzelde, zeide hij: „Ik hoor graag de waarheid."

„Uwe Hoogheid wordt meestal voorgesteld als Kriegshetzer, het hoofd van de oorlogspartij, het symbool van het militarisme." „Ja, dat weet ik, de Engelsche pers gaat nog verder en beweert, dat ik steel." Het hoofd schuddend zei hij daarop: „Gelooven de menschen werkelijk dergelijke dingen van mij, acht men mij in staat tot diefstal of gelooft men, dat ik verlof zou geven Fransche huizen te plunderen? Het is eenvoudig krankzinnig wat de Engelsche couranten vertellen van mij en van de Duitschers. Hoe vaak heb ik nu al volgens die couranten zelfmoord gepleegd? Hoe vaak ben ik al gewond? Nog onlangs heeft men verteld, dat ik een nederlaag had geleden aan het Russische front. Het zou belachelijk zijn en amusant, als ik niet wist, dat de publieke opinie daardoor misleid werd Wat aangaat de bewering dat ik tot dezen oorlog zou hebben aangezet, ik kan alleen maar betreuren, dat men mij niet beter kent. Er is geen oorlogspartij in Duitschland en die is er nooit geweest. Ik geloof, dat de wereld begint te begrijpen dat in zooverre Duitschland hierbij betrokken is, dit geen oorlog is van een of andere mytische militaire partij, maar van geheel het volk; de schitterende eenheid en solidariteit van Duitschland moet dat toch bewijzen.

Het gepraat over militarisme is een in Engeland uitgevonden frase, waarmee men poogt de geheele wereld tegen ons in het harnas te jagen."

De correspondent weerspreekt de meening dat de kroonprins alleen zou lezen, wat voor hem werd uitgeknipt. Hij zag op zijn tafel voorname Engelsche, Amerikaansche, Fransche en Italiaansche couranten en met bijzonder genoegen wees de kroonprins hen op enkele caricaturen in „Puck" en „Life." Het gesprek liep voorts over Amerikaansche literatuur. De kroonprins bleek een groot bewonderaar van Jack London.

De correspondent bleef eenige dagen in het hoofdkwartier van den kroonprins, en zijn indrukken waren bijna het tegendeel van die door de meeste van 's kroonprinsen beschrijvers opgedaan. Het is een nuchtere, ernstige jongeman, sterk onder den indruk van zijne verantwoordelijkheid en van den ernst dezer tijden. Hij ziet er wel heel jong uit, men zou hem zijn 32 jaar niet aanzien, maar hij is door de gebeurtenissen gerijpt. Ik geloof niet te veel te zeggen, aldus besluit Von Wiegand, als ik beweer, dat de kroonprins na dezen oorlog niet slechts een beroemd generaal maar ook een zeer populair man zal zijn."

Van de Franschen sprekende, zegt hij:

„De Kroonprins sprak met de grootste waardeering van den moed der Fransche soldaten en de wijze waarop zij worden aangevoerd: „De Fransche soldaat wordt door niemand overtroffen wat moed in het gevecht betreft. Hij gaat op schitterende individueele wijze te werk, en doet in intelligentie niet onder voor onze eigen soldaten; bovendien is hij in sommige opzichten wat beweeglijker en vlugger dan de Duitschers. Alleen als defensief vechter overtreft de Duitscher hem in volharding en hardnekkigheid. Wat de aanvoering betreft, wij hebben groote bewondering voor den Franschen leider."

„Van mijn gesprekken," aldus Von Wiegand, „met den Kroonprins, heb ik den indruk gekregen, dat hij de bureaucratie allerminst een goed hart toedraagt. Hij is vriendelijk van aard en naar sommigen van zijn officieren mij vertelden, is het feitelijk onmogelijk, hem het doodvonnis te doen teekenen van veroordeelde spionnen of franctireurs."

De oorzaak van den Oorlog.

Er begint meer licht te schijnen tot zelfs in de oorlogvoerende landen.

In „Labour Leader" behandelt de Engelsche schrijver Brailsfort de vraag, wie verantwoordelijk is voor dezen oorlog. Het merkwaardigste van deze crisis is, zegt hij, dat de Engelsche diplomatie nauwkeurig wist, waar het gevaar lag, doch geen enkelen stap deed, om het te voorkomen. „Zij maakte een formule op, zij bood bemiddeling aan, zij deed met de grootste vindingrijkheid het eene voorstel om tot overeenstemming te geraken na het andere — maar datgene, waar het op aankwam, liet zij na: zij deed geen stappen om de Russische mobilisatie te verhoeden of te doen uitstellen. Wij vinden, dat onze gezant den 25sten Juli Sasonoff waarschuwde voor het geen inderdaad is geschied: dat, wanneer Rusland mobiliseerde, Duitschland zich niet met een bloote mobilisatie zou vergenoegen of aan Rusland den tijd zou laten, voort te gaan, doch dat het waarschijnlijk aanstonds den oorlog zou verklaren. Op dienzelfden dag besloot Rusland tot de mobilisatie. Indien toen nog niet het karakter van het gevaar duidelijk was, werd het twee dagen later door den Duitschen rijkskanselier in een gesprek met onzen gezant te Berlijn nauwkeurig vastgesteld: het gevaar zou inderdaad aanwezig zijn, indien Rusland niet alleen in het Zuiden tegen Oostenrijk, doch ook in het Noorden tegen Duitschland mobiliseerde Ook op deze waarschuwing werd niet gelet en in den nacht van 30 op 31 Juli werd het noodlottig bevel gegeven tot mobilisatie in het Noorden.

„Bij dat onderhoud tusschen Sir George Buchanan en Sasonoff waarschuwde en pleitte onze gezant. Eindelijk werd hem openlijk den 27sten Juli gezegd, dat de mobilisatie zou voortgaan. Nog was het tijd voor Sir Edward Grey om te spreken. Er was één woord, dat den vrede had kunnen redden: „Wanneer gij tegen Duitschland mobiliseert, alvorens alle hulpmiddelen der diplomatie zijn uitgeput, zullen wij u als de aanvallers beschouwen en geen man en geen schip zenden, om u te helpen." Dit woord heeft Sir Edward Grey niet gesproken. Hij legde zich neer bij de Russische mobilisatie en Sir George Buchanan pleitte alleen, dat de troepen de grenzen niet zouden overschrijden."

Het Engelsche Witboek toont, dat de diplomatie van Sir Edward Grey in menig opzicht succes had. Hij verkreeg van Duitschland, dat dit land op het laatste oogenblik nog een druk op Oostenrijk uitoefende. Hij bracht er Oostenrijk toe, op het laatste oogenblik ten aanzien van het voornaamste strijdpunt toe te geven. Doch hij kon den vrede niet redden, omdat hij Rusland niet wilde of kon controleeren. Op het oogenblik, dat Rusland den noodlottigen en uitdagenden stap deed, had het de overtuiging, dat het verzekerd kon zijn van onze ondersteuning. Niets werd gedaan of gezegd, om deze ondersteuning afhankelijk te maken van Rusland's bereidwilligheid, de zaak van den vrede te dienen."

„In zooverre treft onze diplomatie" — aldus de Engelsche schrijver — „een deel der verantwoording voor de gemeenschappelijke misdaad."

Een nieuwe Duitsche actie?

De correspondent van de „Times" te Nancy meldt, dat de berichten door vliegers overgebracht uit Metz, er op wijzen, dat de Duitschers op dit deel van het front een nieuwe actie voorbereiden. Zoowel in Metz als in Straatsburg trekken zij een groote troepenmacht samen. Verscheidene regimenteb, die in het Noorden, bij Dixmuiden en Yperen hebben gevochten, en waarvan sommige aldaar groote verliezen hebben geleden — van een was nog maar een vierde over — zijn naar de grens vesting Metz gevoerd en daar op hun oorspronkelijke sterkte gebracht. Voor de stad zijn nieuwe verschansingen gegraven en er wordt een spoorweg aangelegd.

Deze spoorweg is mogelijk, zoo niet waarschijnlijk, bestemd voor het transport van zwaar geschut naar St. Michiel over Thiaucourt, en de algemeene indruk is er een van koortsachtige haast met een bepaald doel voor oogen.

Aldus de correspondent van de „Times." Men herinnert zich nog, dat er indertijd veel over de omstandigheid gesproken is, dat, de Duitschers, nadat zij bij St. Michiel hadden veroverd hun actie tegen het Maasfort Camp des Romains de Maaslinie niet voortzetten (tengevolge waarvan het front aldaar zoo'n eigenaardigen vorm heeft behouden), maar in het Noordwesten gingen optreden. Men bracht zulks in verband met de vervanging van von Moltke als chef van den generalen staf door von Falkenhayn.

Aan de Yser hebben de Duitschers niets bereikt. Misschien willen zij het ten slotte toch nog eens tegen de Maaslinie probeeren. Een offensief tegen deze linie (verondersteld dat het succes heeft) zou tevens een doorbraak van de Franschen in de zoo gevaarlijke streek ten Noorden van Verdun verijdelen.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 6 FEB. – 20 FEB.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Oranje Nassau	A R Nijboer	9 Febr.	Amsterdam	10 Febr.	New-York
Commewijne	D Haasnoot	10 „	New-York	10 „	Amsterdam
Caracas	Furst	10 „	La Guayra	10 „	New-York
Merida	A Johanson	10 „	Maracaibo	11 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	13 „	New-York	13 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	15 „	Maracaibo	15 „	La Guayra
Merida	A Johanson	17 „	La Guayra	18 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	18 „	Maracaibo	18 „	New-York
Philadelphia	H Hichborn	18 „	New-York	18 „	La Guayra
Nickerie	J P v d Borden	20 „	Amsterdam	21 „	New-York
Nemesis	Lindsay	24 Jan.	Galveston	?.	?
Amie	Johnson	6 Febr.	Norfolk	8 Febr.	Malmo
Savoia	G Debarbieri	8 „	Colon	8 „	Génova
Antonio Lopez	Antich	16 „	Colon	16 „	Barcelona

Schoeners.	Aankomst	van	Schoeners.	Vertrek	naar.
Julia Estrella	6 Febr.	Pto Rico	*Estelle H*	6 Febr.	Isl. Barlov.
Nereida	6 „	Maracaibo	*Sirena*	6 „	Maracaibo
Felicidad	7 „	Pto Cabello	*Electra*	6 „	Maracaibo
Juan Luis H	10 „	Aruba	*Meteor*	6 „	Sta Lucia
Gacela H	11 „	Maracaibo	*Perla de Ozama*	8 „	Sto Domingo
Rosa Maria H	11 „	Aruba	*Pluma de Oro*	9 „	Vela de Coro
Alta Gracia D	11 „	Sto Dom.	*Estr del Mar*	9 „	Guanta
			Meda H	9 „	Aruba
			Juan Luis H	12 „	Aruba
			Rosa Maria H	12 „	Aruba
			Brion V	11 „	Maracaibo